

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนบำเพ็ญ เขตภาษีเจริญ

กรุงเทพมหานคร

Factors Affecting the Success of Community Development in Poonbumpen Community, Phasi Chareon District, Bangkok

ประทีป มากมิตร / Prateep Markmit¹

อารีย์ สุขสวัสดิ์ / Aree Suksawat²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนบำเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนบำเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนบำเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนบำเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 3 ปัจจัยเรียงลำดับจากปัจจัยที่มีผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่มีผลน้อยที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน (X_3) การรับใช้สังคมของผู้นำชุมชน (X_4) และการสนับสนุน (X_2) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 นี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนบำเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 49.10 และสามารถนำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

$$\hat{y} = 1.285 + 0.260X_3 + 0.166X_2 + 0.193X_4$$

คำสำคัญ : ความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชน การพัฒนาชุมชนพูนบำเพ็ญ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ

¹ อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการเงินการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the level of the success of community development in Poonbumpen Community, Phasi Chareon District, Bangkok; and 2) to find out the factors that affected to the success of community development in Poonbumpen Community, Phasi Chareon District, Bangkok. The sample used in this study included 127 people in Poonbumpen Community. Questionnaires were used to collect the data. The statistics were analyzed by percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The research results revealed as follows:

1. The level of the success of community development in Poonbumpen Community was at moderate level

2. There were 3 factors that affected to the success of community development in Poonbumpen Community, Phasi Chareon District, Bangkok, from the most to the least factors at .05 level: participation of people (X_3), social service of community leaders (X_4), and support (X_2). The 3 factors could predicated 49.10 % of the success of community development.

Predicted equation in row score:

$$\hat{y} = 1.285 + 0.260X_3 + 0.166X_2 + 0.193X_4$$

Keywords: the success of community development, Poonbumpen community development, factors affecting the success

บทนำ

ปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อเป็นฐานรองรับการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมพร้อมกันทุกด้าน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนรวมถึงภาคีเครือข่าย การพัฒนาต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ จึงต้องผนึกกำลังดำเนินงานการเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ด้วย

การกระตุ้นและสร้างกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมให้ชุมชนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และมีการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว

สำหรับปัจจัยที่มีผลให้เกิดการพัฒนาชุมชนนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายปัจจัย ซึ่งนักวิชาการและนักพัฒนาชุมชนทำการวิเคราะห์และสรุปประเด็น ได้ดังนี้

1. ทูทางสังคม ได้แก่ คุณค่าทางสังคมที่มีลักษณะ ความเป็นกลุ่ม มีการศึกษาที่ดี มี

ความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เป็นต้น

2. ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นความรู้และประสบการณ์ที่สะสมมาในอดีตของผู้เฒ่าและปราชญ์ท้องถิ่นสามารถนำไปแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในชุมชน

3. ทุนสนับสนุน เป็นเงินทุนที่นำมาส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมของชุมชน ซึ่งอาจเป็นการสะสมจากภายในและภายนอก

4. การมีส่วนร่วม เป็นการรวมกลุ่มของคนในชุมชน มีบทบาท มีหน้าที่ และส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

จากการศึกษาของ ญฐปกรณ จันทะปิตตา (2545, หน้า 105) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง: กรณีศึกษาเครือข่ายโรงเรียนชุมชนอีสานและเครือข่ายชมรมพัฒนาชาวบุรีรัมย์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ทุนพื้นฐานทางสังคม ผู้นำหรือปราชญ์ท้องถิ่น การสนับสนุนจากองค์กรภายในและภายนอก การมีส่วนร่วมของชุมชนและวิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งมีค่าประเมินอยู่ในเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่ขึ้นมากถึงมากที่สุด และจากการศึกษาของสิทธิชัย ตันศรีสกุล (2553, หน้า 52) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน กรณีศึกษาองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคามผลจากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน มี 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยการบริหารจัดการด้านธุรกิจชุมชน ปัจจัยการบริหารจัดการด้านสังคม ปัจจัยการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

จากแนวคิดของนักวิชาการและงานวิจัยที่กล่าวมานั้นมีความเหมือนและต่างกันขึ้นอยู่กับ

มุมมองและบริบทของชุมชนนั้นๆ ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนเด่นชัดขึ้น ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกชุมชนพุนบำเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีผลสำเร็จจากชุมชนหลายด้านทั้งระดับท้องถิ่นและระดับเขตทั้งในด้านกีฬา ด้านชุมชน และด้านเกษตร-สาธารณสุข รวมทั้งกลุ่มแม่บ้าน ได้รับรางวัลและโล่เกียรติคุณจำนวนมาก อาทิ ได้รับโล่เกียรติคุณชุมชนดีเด่น ประจำปี 2543 จากสภาสังคมสงเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์แห่งประเทศไทย ได้รับโล่รางวัลชุมชนสีเขียวดีเด่น ชนะเลิศระดับกลุ่มเขต (กรุงธนเหนือ) ประจำปี 2545 และโล่รางวัลชุมชนสีเขียวดีเด่น ระดับกรุงเทพมหานคร ประจำปี 2544-2545 และด้านเกษตร-สาธารณสุข โดยได้รับโล่เกียรติคุณรางวัลชนะเลิศ ประจำปี 2545 การประกวดศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรคลองขวาง รางวัลเกียรติบัตรชุมชนเข้มแข็งปลอดลูกน้ำยุงลาย ประจำปี 2546 รางวัลเกียรติบัตรอาสาสมัครสาธารณสุขดีเด่น ระดับศูนย์บริการสาธารณสุข ประจำปี 2547 ได้รับป้ายเกียรติคุณชุมชนปลอดลูกน้ำยุงลาย ของศูนย์สุขภาพชุมชนพุนบำเพ็ญ ประจำปี 2547 และอื่นๆ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มแม่บ้าน ที่ได้รับรางวัล 1 ในการประกวดประเภทผลิตภัณฑ์กลุ่มแม่บ้าน (น้ำพริกเผาสมุนไพร) ในงานวันเกษตรเขตภาษีเจริญ รางวัลยอดเยี่ยม ประเภทผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านงานวันเกษตรเขตภาษีเจริญ ประจำปี 2547 ได้รับรางวัลที่ 1 ในการประกวดการแปรรูปอาหารจากน้ำพริก ในงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามราชกุมาร และรางวัลอื่นอีกจำนวนมาก (สำนักงานเขตภาษีเจริญ, 2559)

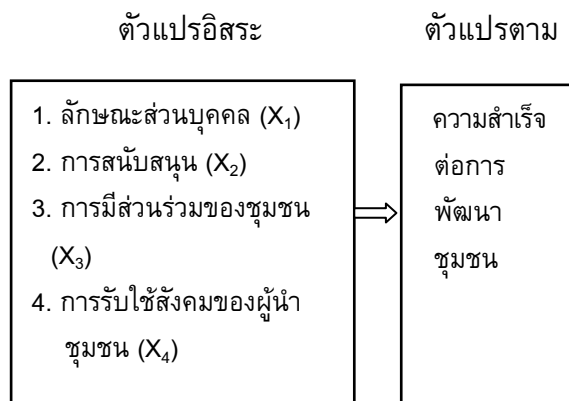
จากความสำเร็จดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถใช้เป็นกรณีศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

กรอบความคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย มีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแผนภูมิต่อไปนี้

สมมติฐานการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ตั้งสมมติฐาน ดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคลของคนในชุมชน การสนับสนุน การรับใช้สังคมของผู้นำชุมชน และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีผลต่อความสำเร็จของชุมชนพูนป่าเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา 2 ประเด็นหลัก ได้แก่
 - 1.1 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยการรับใช้สังคมของผู้นำชุมชน 2) ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน 3) ปัจจัยด้านการสนับสนุน และ 4) ปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีดังนี้
 - 1) ปัจจัยการรับใช้สังคมของผู้นำชุมชน ใช้แนวคิดเรื่องภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของสเปียร์ (Spears, 2010, p. 25-30) ประกอบด้วยตัวแปรย่อย 10 ด้าน ได้แก่ (1) การฟัง (Listening) (2) การมีความรู้สึกร่วม (Empathy) (3) การเยียวยา (Healing) (4) การตระหนักรู้ (Awareness) (5) การโน้มน้าว (Persuasion) (6) การสร้างกระบวนทัศน์ (Conceptualization) (7) การมองการณ์ไกล (Foresight) (8) การเป็นผู้ดูแล (Stewardship) (9) การอุทิศต่อความเจริญงอกงามของบุคคล (Commitment to Growth of People) และ (10) การสร้างชุมชน (Building Community)

- 2) ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนใช้แนวคิดของ โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1977 อ้างถึงใน ธนวัฒน์ คากีลานนท์, 2550, หน้า 21 - 22) 4 ด้าน ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) (2)การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) (3)การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

3) ปัจจัยด้านการสนับสนุนผู้วิจัย ใช้แนวคิดแรงสนับสนุนทางสังคมของเฮ้าส์ (House อ้างใน Babara A. Israel, 1985, p. 66) ที่แบ่งประเภทของพฤติกรรมในการให้การสนับสนุนทางสังคม ออกเป็น 4 ประเภท คือ (1) การสนับสนุนทางอารมณ์ (Emotional support) เช่น การให้ความพอใจ การยอมรับนับถือ การแสดงถึงความห่วงใย (2) การสนับสนุนด้าน การให้การประเมินผล (Appraisal support) เช่น การให้ข้อมูลป้อนกลับ การเห็นพ้องหรือให้รับรอง ผลการปฏิบัติ (3) การสนับสนุนทางด้านข้อมูล ข่าวสาร (Information support) เช่น การให้คำแนะนำ การตักเตือน การให้คำปรึกษา และการให้ข่าวสารรูปแบบต่างๆ (4) การสนับสนุน ทางด้านเครื่องมือ (Instrumental support) เช่น แรงงาน เงิน เวลา เป็นต้น งานวิจัยนี้ได้พัฒนา แนวคิดของเฮ้าส์โดยมุ่งเน้นการพิจารณาในส่วน ของการสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร และการ สนับสนุนทางด้านเครื่องมือเป็นหลัก

4) ปัจจัยส่วนบุคคลในงานวิจัย ไม่ได้มุ่งศึกษาลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลทาง กายภาพ แต่มุ่งศึกษาเชิงพฤติกรรมที่มีผลต่อ การปฏิบัติ โดยพัฒนาจากแนวคิดของสตีร์ (Steers อ้างใน วิศรุต มีแก้ว, 2542, หน้า 33) ที่ พิจารณาปัจจัยบุคคล ประกอบด้วยความสามารถ บุคลิกภาพ ความสนใจ แรงจูงใจ ความชัดเจนใน บทบาท งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ในส่วนที่เป็น ทศนคติต่อการพัฒนา ความรู้ ความเข้าใจต่อการพัฒนา การให้ความร่วมมือใน การพัฒนา ตลอดจนการเสียสละเพื่อชุมชน

1.2 ความสำเร็จของชุมชนนั้นมุ่ง พิจารณาความสำเร็จที่ยั่งยืนโดยให้ความสำคัญต่อ การพึ่งพาตนเองของคนในชุมชน ตามแนวคิดของ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2543, หน้า 69-72) จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเทคโนโลยี (Technology) 2) ด้านเศรษฐกิจ (Economic) 3) ด้านทรัพยากร ธรรมชาติ (Natural resources) 4) ด้านจิตใจ (Mind) 5) ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-culture)

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยดำเนินงานวิจัยในระหว่างเดือน มกราคม 2560-เมษายน 2560

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยทำการ ศึกษาเฉพาะชุมชนพุน้ำเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรในการศึกษาคือจำนวน ครั้วเรือนของประชาชนชุมชนพุน้ำเพ็ญ เขต ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ โดยใช้ข้อมูลใน ปี พ.ศ.2559 เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 158 ครั้วเรือน (สำนักงานเขตภาษีเจริญ, 2559)

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 127 ครั้วเรือนโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Yamane) และกำหนดคลาดเคลื่อน ร้อยละ 0.04 หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) ผู้ให้ข้อมูลเป็น ตัวแทนของครั้วเรือน จำนวนครั้วเรือนละ 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 127 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ลักษณะส่วนบุคคล

3.1.2 การสนับสนุน

3.1.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน

3.1.4 การรับใช้สังคมของผู้นำ

ชุมชน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญ 1) ด้านเทคโนโลยี 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ 4) ด้านจิตใจ และ 5) ด้านสังคมและวัฒนธรรม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของ ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามด้านปัจจัยประกอบด้วย ลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 10 ข้อ การสนับสนุนจากภาครัฐ/เอกชน/หน่วยงานภายนอก จำนวน 10 ข้อ การมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 8 ข้อ และการรับใช้สังคมของผู้นำชุมชน 20 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 48 ข้อ แต่ละข้อมีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีระดับปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีระดับปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีระดับปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นการศึกษาความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญ มีจำนวน 25 ข้อ แต่ละข้อมีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วน

ประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เช่นเดียวกับตอนที่ 2

5. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือเพื่อนำไปศึกษาวิจัยในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์หลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชน โดยการใช้การสังเคราะห์เนื้อหา (Content synthesis) เพื่อให้ได้กรอบความคิดปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างองค์ประกอบพฤติกรรมปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล การสนับสนุนการรับใช้สังคมของผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน และความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชน ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อสรุปที่ได้จากการสังเคราะห์ หลักการ แนวคิดทฤษฎี มาสรุปเป็นตัวแปรแล้วสร้างข้อกระทงคำถามของแบบสอบถาม เพื่อนำไปสอบถามความคิดเห็นของของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อหาค่าความสอดคล้องและความตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of item – objective congruence: IOC) ซึ่งผลการวิเคราะห์ยังคงข้อคำถามจำนวน 73 ข้อ โดยมีผลรายข้ออยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามจำนวน 73 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาตามวิธีของ ครอนบาค

(Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งหมดนี้มีค่าเท่ากับ 0.864

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์หาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนชนบทป่าแพญเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

3. การแปลผลระดับปัจจัยการพัฒนาชุมชนชนบทป่าแพญและระดับความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชน พิจารณาจากค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best W. John, 1997, p.190) มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 127 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.06 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 40.94 ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.31 รองลงมาอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.47 อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.69 และอายุไม่เกิน 30 ปีคิดเป็นร้อยละ 16.53 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 44.88 รองมาระดับมัธยมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 31.50 และระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 23.62 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ระดับความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนชนบทป่าแพญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ผลการวิเคราะห์ความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนชนบทป่าแพญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ พบว่าความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนชนบทป่าแพญเขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D= 0.69) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับความสำเร็จต่อการพัฒนา
ชุมชนพูนป่าเพ็ญ

ความสำเร็จต่อการ พัฒนาชุมชนพูน ป่าเพ็ญ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.ด้านเทคโนโลยี	3.27	0.86	ปาน กลาง
2.ด้านเศรษฐกิจ	3.36	0.79	ปาน กลาง
3.ด้านทรัพยากร ธรรมชาติ	3.27	0.86	ปาน กลาง
4.ด้านจิตใจ	3.74	0.73	มาก
5.ด้านสังคม	3.82	0.83	มาก
รวม	3.49	0.69	ปาน กลาง

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่ามี 3 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรอิสระทั้ง 3 ปัจจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เรียงลำดับที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่น้อยที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน การรับใช้สังคมของผู้นำชุมชน และการสนับสนุน ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 นี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 49.10 และสามารถนำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการในรูปแบบคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$\hat{y}=1.285+0.260X_3 +0.166X_2+0.193X_4$$

ดังรายละเอียดในตาราง 2 และ 3

ตารางที่ 2 แสดงผลวิเคราะห์ความแปรปรวน
เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ
ต่อการพัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญ

แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	3	29.988	9.996	39.571
Residual	123	31.071	.253	
Total	126	61.060		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อ
ความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูน
ป่าเพ็ญ

Factor	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
Constant	1.285	.218		5.886	.000
X ₃	.260	.074	.341	3.537	.001
X ₂	.166	.079	.214	2.114	.037
X ₄	.193	.094	.223	2.047	.043
R=.701 R ² =0.491 F=39.571					

การอภิปรายผล

การศึกษาระดับความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ผลการวิเคราะห์ความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ พบว่า ความสำเร็จต่อการพัฒนา

ชุมชนพูนป่าเพ็ญเขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากความสำเร็จด้านทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับปานกลาง เพราะทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต การรณรงค์การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างรู้คุณค่าและประหยัด ตลอดจนการฟื้นฟูทรัพยากรที่เสื่อมโทรมยังมีการดำเนินการอย่างไม่เต็มที่ สำหรับความสำเร็จด้านเทคโนโลยีก็มีระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่ามีการใช้เครื่องที่เป็นความรู้เดิมของท้องถิ่นมาใช้ และการบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง อีกทั้งความสำเร็จด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง จึงทำให้ค่าเฉลี่ยความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาภูษิต อุดคุณโณ (ปล้นรัมย์, 2556, หน้า 186) เรื่องการพึ่งตนเองของชุมชนในตำบลบ้านบัว อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งศึกษาความสำเร็จของการพัฒนาชุมชน โดยพิจารณาจากการพึ่งพาตนเองใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจิตใจ 2) ด้านสังคม 3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ 4) ด้านเทคโนโลยี 5) ด้านเศรษฐกิจ ผลจากวิจัยพบว่าโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วน การศึกษา ปัจจัย ที่มี ผล ต่อ ความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่ามี 3 ปัจจัย ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน การสนับสนุน และการรับใช้สังคมของผู้นำชุมชน ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 นี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยที่มีผลความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยการมีส่วนร่วม อันได้แก่ ร่วมคิด

ร่วมวางแผน ร่วมในการปฏิบัติงาน ร่วมรับผลประโยชน์ รวมทั้งร่วมการติดตามประเมินผล ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนาและความสำเร็จในทุกองค์กร และปัจจุบันภาครัฐใช้การมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาชุมชน สำหรับปัจจัยการสนับสนุนนั้นเป็นการให้การสนับสนุนในสิ่งที่ชุมชนต้องการ อาทิ เครื่องมือที่จำเป็น งบประมาณ ความรู้ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่จำเป็นและนำไปสู่ความสำเร็จของชุมชนได้ สำหรับปัจจัยด้านการรับใช้สังคมของผู้นำชุมชนนั้นนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนา ผู้นำชุมชนจะต้องรับฟังคนในชุมชนทั้งปัญหาและความต้องการ ผู้นำต้องตระหนักรู้ มีวิสัยทัศน์และมองการณ์ไกล ต้องรู้วิธีโน้มน้าวคน ดูแลและเยียวยา ตลอดจนการอุทิศตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญฐปกรณ์ จันทะปิตตา (2545, หน้า 105) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง : กรณีศึกษาเครือข่าย โรงเรียนชุมชนอีสานและเครือข่ายชมรมพัฒนาชาวบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ทุนพื้นฐานทางสังคม ผู้นำหรือปราชญ์ท้องถิ่น การสนับสนุนจากองค์กรภายในและภายนอก การมีส่วนร่วมของชุมชน และวิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งสอดคล้องในเรื่องผู้นำ การสนับสนุน และการมีส่วนร่วม ส่วนเรื่องพื้นฐานทางสังคมและวิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาจึงไม่สามารถเทียบเคียงได้

สำหรับประเด็นที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานคือ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลไม่สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานครได้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากข้อคำถามมีลักษณะที่เป็นเชิงทัศนคติต่อการพัฒนา ความรู้ความเข้าใจต่อการพัฒนา การให้ความร่วมมือในการพัฒนา ตลอดจนการเสียสละเพื่อชุมชนซึ่งอาจจะไม่ส่งต่อการปฏิบัติและปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลมีความใกล้เคียงกับการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ทดสอบหาความสัมพันธ์พบว่าปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ความสัมพันธ์ทางบวกความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ($r = 0.559$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากข้อค้นพบว่ามี 3 ปัจจัย ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน การสนับสนุน และการรับใช้สังคมของผู้นำชุมชน ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 นี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จต่อการพัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร นั้นสามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

1. ควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. หน่วยงานภาครัฐต้องตระหนักในการให้การสนับสนุนชุมชน อันได้แก่ ด้านงบประมาณ ความรู้ การประกอบอาชีพ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นต้น

3. ภาครัฐต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้นำชุมชนให้มีความพร้อมในการรับใช้คนในชุมชน การรับฟังปัญหาของคนในชุมชน การมีวิสัยทัศน์ การมีจิตสาธารณะ การอุทิศตน เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ที่สนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณนายรัตนประโชติ พูนป่าเพ็ญ ผู้นำชุมชนที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศันสนีย์ จะสุวรรณ ปรธานหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์ รักษาการผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ และ ดร.อรทัย เจริญสิทธิ์ รองคณบดีฝ่ายวิจัย คณะศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ที่สละเวลาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐปกรณ์ จันทะปิดตา. (2545). **ปัจจัยที่ส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง: กรณีศึกษาเครือข่าย โรงเรียนชุมชนอีสานและเครือข่ายชมรมพัฒนาชาวบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชนวิวัฒน์ คากीलานนท์. (2550). **การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- พระมหาภูษิต อกคณฺโณ (ปล้นรัมย์). (2556). **การพึ่งตนเองของชุมชนในตำบลบ้านบัว อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์**. ค้นข้อมูล กุมภาพันธ์ 12, 2560, จาก <http://www.mcu.ac.th/userfiles/file/thesis/Social-Development/56-2-16-030.pdf>,
- วิศรุต มีแก้ว. (2542). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สิทธิชัย ต้นศรีสกุล. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืน กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม**. *วารสารช่อพะยอม*, 21(1), 51-68.
- สำนักงานเขตภาษีเจริญ. (2559). **ชุมชนบุญบำเพ็ญ**. ค้นข้อมูล มกราคม 2, 2559, จาก <http://203.155.220.217/phasicharoen//ChomChon.html>.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2543). **ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 6)**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Best, John W. (1997). **Research in Education** (3rd ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Israel, B.A. (1985). **Social networks and social support: Implications for natural helper and community level interventions**, *Health Education Quarterly*, 12(1), 65-80.
- Spears, Larry C. (2010). **School of global leadership & entrepreneurship, Regent University. The Journal of Virtues & Leadership**. 1(1), 25-30.